

SLÄKTMEDDELANDEN.

No. 7

Ryttmästaren Otto Henrik Schulman

1672 + 1702

(Föredrag hållet av Otto Schulman)

22.2.1958

Det står om honom i Släktkrönikan, att han var född i Norrköping 1671.29.9. Dock finnes en mera detaljerad uppgift i Tryserums kyrkobok, där det heter: född på Kurumsnäs 1672 Mikaelidagen 29.9, döpt 1.10 på Kurumsnäs i Tryserums socken i Kalmar län. Kurumsnäs (numera Hornsberg) tillhörde på den tider släkten Gyllenstierna af Lundholm.

Hans moder var friherrinnan Görvel Christina Gyllenstierna (av frih. ätten No.3 Gyllenstierna af Lundholm) och hans fader överstelöjtnanten vid infanteriet Leonard Schulman till Brandsnäs och Leonardsberg i Öster-Götland. Fadern hade stupat nere i S-åne 1677, då sonen Otto Henrik var endast 5 å. gammal. Det blev moderns uppgift att ensam uppföstra barnen, en liten flicka fanns också, Hedvig Lovisa.

I dopet erhöll sonen namnet Otto. Man vill kanske tänka sig att han erhöll namnet efter sin farfar, överste Otto Schulman, som i 30-åriga kriget kommanderade eget regemente. Men man bör minnas, att namnet Otto också förekom i var generation i den svenska grenen av ätten, dock icke så som i den finska grenen - alltid hos den äldsta sonen. Enl. tidens sed kallades han Otte.

Om barnens uppväxtår är oss intet bekant. Självfallet skedde det under moderns uppsikt på något av familjegodsen. Modern avled 1708 och hannså-

2
lunda överleva båda sina barn, sonen med 6 år.

De här nämnda familjegodsen, Brandsnäs och Leonardsberg, finnas ännu i våra dagar. På Brandsnäs som ligger utomordentligt vackert på Torp-ön i Torpa socken vid västra gränsen till Öster-Götland, finnes ännu föremål från den Schulmanska tiden, bl.a. två silver lampetter med åratalet 1632, och en bataljmålning från 30-åriga krigets dagar, tyvärr så mörknad till färgen, att man inte mera kan urskilja några detaljer. Troligen föreställer tavlan något slag, däri farfadern, Otto Schulman deltagit och härstammar redan från hans tid. En karta över godset, dat. 1690, hänger ännu på väggen. - Leonardsberg, som nu är säte för en känd stiftelses husmoderskola, har senare restaurerats och inga inventarier finnas kvar från Schulmanska tiden. (Jag har, efter mitt besök där 1946 skänkt dit Leonard Schulmans och hans hustrus fotografier.)

De faderlösa barnen växte upp under det århundrade som sett Sverige uppstiga till stormakt efter 30-åriga krigets stormiga tid. Krigslyckan hade därefter prövats under konung Carl X Gustavs regeringstid, under Carl XI's förmyndarregering och fortsatt efter det konungen blivit myndig och bestigit tronen. 1676 utkämpades under den unge konungens eget befäl det beryktade slaget vid Lund. Följande traditionerna från segerfyllda år och adelns främsta plikt att tjäna konung och fosterland med svärd i hand var det helt naturligt, att Otto Schulmans levnadsbana var predestinerad för krigaryrket.

Sveriges storhetstid omstrålade med sin glans hela den svenska grenen av Schulmanska släkten. De räknades till landets förnämligare familjer och hade ingått äktenskap inom den högre adeln, bland ätter sådana som Gyllenstierna af Lundholm, Posse af Hedensund, Mörner af Morlanda. Den stora reduktionen på Carl XI's tid som förde många godsägare till fattigdom och ekonomiska bekymmer tycktes ej drabbat den Schulmanska släktens många ägendo-

mar i Sverige. Visst finnes flere brev (hela 7 st) bevarade, där Görvel Christina Gyllenstierna behandlar äganderätten till gårdar, hemman och utmarker, men hon tycks dock få behålla det mesta.

Modern kunde även som änka giva sina barn den bästa uppfostran. I enlighet med tidens sed sändes sonen Otto Henrik Schulman som 18 årig yngling till utlandet för att där inhämta den bästa officersutbildning som då stod till buds. Enligt hans egenhändiga meritförteckning, bevarad i krigsarkivet i Stockholm, bevistade han 1790 års kampagne vid Rhen. 1791 inträdde han i fransk tjänst och deltog i fälttåget mot Nederländerna 1792. Samma år blev han löjtnant vid det tyska inf. regementet i fransk tjänst, "Royal Allemand", som kommenderades av överste Franz Lorenz v. Greder, och deltog samma år i belägringen av det starkt befästa Namur, i slaget vid Stenkirken d. 3. aug. s.å. och i den blodiga striden vid Neervinden, där marskalcken av Luxemburg 1693, 29. juli med full seger tillbakakastade Wilhelm III. Slutligen bevistade han belägringen av Charleroy s.å. År 1694.12.3. tog han avsked ur fransk tjänst och återvände till Sverige.

Hans avskedsbrev ur fransk tjänst, skrivet på tyska, är bifogat hans meritförteckning. Där intygas, att Schulman i 22 månader tjänat som löjtnant vid regementet "und wehrend der Zeit seine devoir in allen Comanden vorgefallenen militärischen Occasionen wie einen braffen Officierer zustehet und gebühret wol verrichtet, wes wegen man Ihn noch länger im Regiment hätte behalten und ihm zu höhern avancement befördern mögen ..."

Skrivelsen är undertecknad förutom av t.f. regementchefen, Balthasar Greder, även av en annan officer, - troligen adjutanten, - Hans Fredrik v. Siegroth, en svensk officer som, liksom Schulman tjänade vid regementet. De återvände sedermera båda hem där de inskrevs vid samma regemente och dela slutligen samma öde, i det att de stupade i samma strid vid Dorfsnicki i Litauen, d. 13 mars 1702.

De blevo också nära befryndade med varandra i det att Siegroth gifte sig med Schulmans kusin, friherrinnan Eva Mörner af Morlanda, en dotter till generallöjtnanten Hans Mörner af Morlanda och Beata Schulman.

Schulman ingick äktenskap med Christina Appelgren av adl. ätten No.290. Släkten Appelgren hade adlats redan 1640. Hon var yngsta dotter till presidenten Nils Appelgren till Hylinge och Catharina Gyldenklou. Hon var född samma år som sin man, 1672.13.6. Makarna bodde åtminstone någon tid på det Schulmanska familjegodset Fålberga, där deras andra gosse Lennart Otto föddes d. 6 juni 1701. Denne gosse hann tjäna sig upp till fänrik vid Östgöta infanteri, då han vid uppnådd 17 års ålder d. 12 dec. 1717, "klo.4 om aftonen", tillsammans med sin dräng, Nils Månsson, drunknade i Motala ström mitt för Ekesund och slöt sålunda den Schulmanska ättens svenska gren på svärdssidan. En äldre bror, Carl Fredrik, också han fänrik, hade dött före honom. Andra barn hade makarna Christina och Otto Henrik Schulman icke.

Men vi ha gått händelserna något i färväg. Hemkommen från fransk tjänst ingick Otto Henrik Schulman vid Östgöta kavalleri, som rekryterades i den trakt i Öster-Götland där de Schulmanska familjegodsen låg, förrästen samma trupp vid vilken hans farfar i tiden tjänat som secundchef. Som löjtnant inskrevs han vid dess 3. komp., Montgomerys komp. (1694). Vid regementet avancerade han, blev kaptenlöjtnant 1700.26.1, samt utnämndes ett halft år därefter, d.18 juli, kort innan regementet uttryckte i fält mot Danmark, till ryttmästare och chef för Skenninge kompani.

Den svenska armén stod på ifrågavarande tid på höjden av fulländad organisation. Med Carl XI:s beryktade indelningsverk hade den svensk-finska hären satts helt på inhemsk grund. Många svåra problem hade genialiskt lösts. Officers- och underofficerskåren hade tilldelats militsiebo-

Otto Henrik Schulman

ställen, ryttare och soldater bodde på soldattorp eller som rotetorpare, så att utkomsten var tryggad, men med minsta påfrästning på statskassan. Man hade löst det svåra problemet att försörja armén i fredstid. Man hade en övad kader färdig att inkalla vid behov. Den stora reduktionen hade genomdrivits varvid jord hade återbördats kronan eller tidigare frälsejord belaggt med skatt. Det hela var nu en fast, ständigt bestående organisation. Alla visste sin plats, manskapet var övat och exerserat, med komplett mundering hemma, 1200 man på vart länsregemente. Befälet bodde inom länet. Genom årliga inspektioner hölls allt i skick och manskapet förnygrades efter behov. Dessutom fanns värvade regementen och gardet i Stockholm, och dessutom kunde nya regementen uppställas vid krigshot. Organisationen var i minsta detalj genomtänkt. Armén kunde, trots långa avstånd, mobiliseras på recordtid. Organisationen visade sig bestå provet i provningens

stund. I 18 år kunde Sverige hålla ut i det Stora Nordiska kriget mot ett förbund av flere europäiska stater.

Hela armén var klädd i enhetlig uniform, den kända, enkla, mörkblå karolinska uniformen med blanka knappar och trekantig svart filthatt. Överallt i riket var det påbjudet att plocka vejde (*Isatis tinctoria*), som växer i skären och med vilken växt det blå uniformstyget färgades.

Infanteriet var beväpnat med musköt med flintlås, - ett framsteg mot det gamla luntlåset, och en del var beväpnad med pikar mot kavalleriangrepp. För krutsatsen gjordes en "patron" av papper. Ofta tala officerarna i sin korrespondence om anskaffning av papper "till patroners lagande". Den nya franska uppfinningen, bajonetten, infördes, så ock handgranaten.

Kavalleriet hade gula läderrockar av älgskinssäm, höga kraghandskar och grova stövlar. Kavalleriofficerarna bar skyller som skydd på bröst och rygg. Den långa, raka, fruktade värjan, "pampen" kallad, utgjorde kavalleriets förnämsta vapen, därtill kom 2 ryttarpistoler i sadelhölstren och karbin. Allonge-peruken avskaffades i fält, endast som festdräkt brukades kort peruk. Såväl mannar som hästar voro något mindre till växten än nuförtiden.

Stridssättet vid kavalleriet var i krigets början pistolsalva och därefter chock, men bruket av skjutvapen under anfallet förbjöds småningom helt och inhuggning med värjan i hand i fyrsprång och i tätast möjliga formering blev den förnämsta angreppsformen. Kavalleriet var pansarnäven, massan som slog till. Så som man i våra senaste krig litade till artilleriets hjälp vid kinkiga situationer, så hördes t.ex. vid Pultava ropen: "kavalleri fram, kavalleri fram i Jessu namn".

Ett mycket svårt problem förr utgjorde de långa transportkolonnerna, den stora otypliga trossen. Allt skulle ju släpas med hemifrån, från rusthållen. Var man skötte själv sin matfråga. Det var noga föreskrivet hur många ridhästar, trossklippare och drängar var officer fick ha.

Enligt 1689 års tågordning hade en:

överste	3	ridhästar,	12	trossh.	7	drängar
öv.löjtn, major						
o. kapten	2	"	8	"	5	"
subalternofficer	1	"	3	"	2	"
en reg. präst	1	"	2	"	1	"

dessutom fanns trossvagnar och ridhästar för underbefäl, skrivare, barberare, kvartermästare, pistolsmed, hovslagare, sadelmakare etc. På varje 5 ryttare kom 1 trossvagn.

Inget under om en avsevärd del av truppen vid kritiska ögonblick måste avdelas att skydda den så sårbara trossen.

Vid det stora Nordiska krigets utbrott, år 1700, kommenderades Östgöta kavalleri av den 42 årige översten, den blivande fältmarskalken, greve Carl Gustaf Mörner af Morlanda, en kusin till Ootlo Henrik Schulman. Mörners mor var Beata Schulman.

Regementet var sammansatt av 8 kompanier, vilka kommenderades av följande officerare:

- 1 eller Livkomp. av kaptenlöjtn. Carl Gustaf Lagerfelt, senare dödsskjuten genom huvudet i slaget vid Warschau 1705.
- 2 eller överstelöjtn. komp. av överstelöjtn. Adolf Johan Crusebjörn.
- 3 eller majorens komp. av major Jacob Burenskiöld en sväger till Schulman. Burenskiöld var gift med Elsa Appelgren, en äldre syster till Schulmans hustru.
- 4 eller Vadstena komp. av ryttmästar Hans Fredrik v. Siegroth, den redan tidigare nämnda, som var gift med Schulmans kusin, friher-

rinnan Eva Mörner, en syster till regementchefen. Han stupar vid Dorfsnicki 1702.

5 eller Vifolka komp. av ryttmästar Anders Blo-menskiöld, stupar också vid Dorfsnicki 1702.

6 eller Västanstångs komp. av ryttmästar Bertil Roxman, en duktig officer som senare ofta utmärker sig.

7 eller Skenninge komp. av ryttmästar Otto Henrik Schulman, stupar vid Dorfsnicki.

8 eller Tjust komp. av ryttmästar Peter Pihl-crantz.

Det var ett förnämligt regemente med ärorika traditioner. Flere av officerarna var släkt med varandra, men börden spelade ingen roll i Carl XII's armé, enbart dugligheten fällde utslaget vid avancement. Också oadliga namn ses talrikt i officersrullorna.

Men låt oss kasta en blick på tidshändelserna som alltid så helt diktera den enskilda individens liv. - Kort efter konung Carl XI's död, d.5 april 1697, medan han ännu låg lik på Stockholms slott, härjades borgen av en vådeld som förvandlade den till en obeboelig ruin. Olyckan var en tillfällighet men man kan säga, att den varslade om det svenska stormaktväldets fall. Det väldigaste dramat i Sverige-Finlandshistoria skulle snart spelas upp. Man hade fått njuta av en lång fred, 24 år i sträck, en lång tid i Sverige-Finlands historia. Den nya konungen som besteg tronen, Carl XII, var då endast en 14-årig gosse. Redan samma år övertalade förmyndarregeringen honom att själv övertaga regeringen, 15 år gammal.

Det räckte icke länge förrän ett mot Sverige riktat danskt-ryskt-schlesiskt-polskt förbund hemligen ingicks. År 1700 på nyåret var ringen slut. Dessa makters sammanslagna befolkningssiffra överträffade det svenska minst 10 falt. På aftonen

den 11 febr. 1700 gick en sachsisk armé på 10000 man under konung August av Sachsens eget befäl, plötsligt, utan krigsförklaring över gränsen i Livland och försökte överrampa bemäktiga sig Riga som då hörde till de svenska Östersjöbesittningarna. Detta lyckades dock icke tack vare den påpasslige kommandanten, den gamla veteranen, fältmarskalk Dahlberg. Men de lyckades erövra Dünamunde skans, varigenom de kunde anstänga Rigas förbindelser med havet.

Knappt hade Fredrik IV av Danmark fått meddelande om sachsarnas angrepp på Livland, så lät också han sina trupper inrycka på holstein-gottorpskt område, en stat som var i förbund med Sverige och vars regent var gift med Carl XII's syster.

Danmark var ur svensk synvinkel den farligaste fienden. Carl XII, då ännu inte fyllda 18 år, slog genast till. Han sammandrog armén till södra Sverige, dit han själv begav sig i april.

Det är underligt att ur bevarade dagböcker och brev läsa samtidens tankar som är så lik våra. I stort som smått tänker man då precis som nu. Den unge drabanten Olof Stiernhök börjar sin dagbok d.30 april 1700 med att skriva, "marscherade ut ur Stockholm med full mundering till Fittja" som första dagsmarsch, "och var övermåttan mycket folk allestädes på gatorna och i fönstren som grät". Krig är alltid en allvarlig sak.

Mobiliseringen gick efter precision. Den 17 juni, kungens födelsedag, gick den svenska flottan till segels i tre fina eskadrar. Landstigningen lyckades, småningom överfördes en här på 10,000 man av alla vapenslag. Också Östgöta kavalleriet hörde till de trupper som överskeppades.

"Högsommarleken", som Heidenstam kallar den, hade börjat. Hur levande skildrar inte Heidenstam den entusiasm som rådde på skeppen vid överfarten. De

grånade krigsmännen omkring konungen från 1. dernas tid glömde sin skröplighet. Alla förtrollades av den trollmakt som omstrålade Carl XII. Det var som en härskara av idel ynglingar, - säger Heidenstam.

Danska konungen gjorde genast fred med Holstein och förband sig att icke vidare understöda Sveriges fiender. Under tiden hade finska trupper hållit sachsarna stängna, slagit dem över gränsälven Duna-ström och sålunda tillsvådare stoppat deras framfart där.

Men det var endast en av schackpjäserna, Danmark, som nu var bortslagen. Det hastade med att få armén överförd till Balticum innan höststormar och isar lade sig hindrande i vägen.

Den 24 aug., samma dag konungen återkom och landsteg i Hälsingborg, förklarade plötsligt Ryssland i Moskwa krig mot Sverige och en stor här inföll sin vana trogen härjande och brännande i Ingermanland. Ryssen uppgav som orsak att tsar Peter blivit illa bemött då han föregående år (märkväl incognito) passerat Riga på sin färd till skeppsvarven i Holland. Det verkliga förhållandet var, att han alltför nyfiket hade intresserat sig för stadens fästningsverk och blivit avvisad. (Ett Mainila i sitt slag).

Här gällde det att skynda. Konungen tog med sig endast en mindre, dock fullständig armé, och gick under segel d. 10 okt. Östgöta kavalleriet var icke med. Efter en veckas stormar och motvind som delvis skingrade flottan kom konungen till Pernau, en ort mitt emellan ryska och sachsiska armén, hälsad hjärtligt välkommen av provinsens förtvivlade befolkning. Man kan tänka sig hur i sanning förtvivlad situationen i Estland-Ingermanland tedde sig inför det som komma skulle. Professorerna vid Dorpat universitet (som inför krigshotet överflyttat till Pernau) hälsade konungen med orden: "högst, högst, högst nödvändigt

att hans Majestät själv kom".

Nu gällde det att avgöra, skulle man först gå mot sachsarna eller mot ryssarna? Konung August av Sachsen-Polen hade emellertid blivit rädd om eget skinn och dragit sin här tillbaka inåt Kurland, där han gått i vinterkvarter. Men mot ryssarna brådskade det så mycket mera. Efter att ha härjat Ingermanland hade ryska armén nu sammandragits kring Narva fästning, landskapets huvudfäste, som försvarades av överste Henning Horn med en svag garnison av finska trupper. Horn (som i mitt tycke blivit alltför litet uppmärksammat av eftervärlden) var en man som icke ryggade tillbaka för litet. Det sades att belägringshären var 80,000 man stark. Efter några få fånga stormningar måste ryssarna börja en regelrätt belägring.

Konungen beslöt att först slå bort den större faran och utan dröjsmål gå mot ryssen. Alla finska regementen som låg i landet fick order att skyndsammast marschera till Wesenberg, en ort närmare Narva, dit konungens från Sverige medkomna trupper även beordrades.

Den 26 okt. lämnade konungen Pernau och red till Reval, d. 5 nov. inträffade han själv i Wesenberg. Den 13 nov. bröt han upp med den här som där då hunnit samlas, in alles 10,537 man. Det var kallt och slaskigt vägalag. Man marscherade fram genom av fienden härjat land där ryssarnas grymheter ännu skynta fram i bevarade dagböckers berättelser. Den 17 nov. stod strid vid passet Pyhäjoggi, där ryska kavallerigeneralen Scherementjeff med 6000 ryska adelsryttare hade order att stoppa frammarschen. Han kastades överända. Två dagar senare, d. 19 stannade man 1 mil från Narva, där man sköt svenskt löse med kanonerna för att tillkännagiva för fästningsns försvarare att hjälpen var nära. Från fästningshållet "bakom den mörka skogen" hördes svarssignal. Ryssarna hade byggt två långa försvarslinjer, enamed front mot de

ankommande, andra mot fästningen. Den 20. nov. 1700, klo. 2 på dagen i snöyra, sattes armén, formerad på tvenne kolonner i marsch mot de ryska förskansningarna. Jag skall icke dröja vid detaljer i detta historiskt beryktade slag som blivit klassiskt, hur frästande det än vore, emedan Östgöta ryttare ej var med. Det var djärft och mästerligt lätt från svensk sida, usselt från rysk. Det kännetecknas av yttersta mod. Hatet hade fått näring av det trupperna med egna ögon bevittnat på sin marsch. Man känner ganska väl till slagets detaljer från många bevarade skildringar. Det var till stor del finska regementen, 2/3 av hela kavalleristyrkan var finsk. Betecknande för krigsbussarnas hårdhet är kanske ett yttrande av kapten Olof Stiernhöök på Gardet som i sin dagbok skriver: "blev inte ens blesserad, - bara stucken litet med en pik i benet".

Narva slaget var - som den finska militärtermen lyder - en "tuhoutumistaistelu" = ett "förintelse slag", sådant man alltid bör sträva till. Stupade ryssar beräknas till 9,000 + en mängd nedtrampat "följe", därtill c. 6000 som beräknas omkommit av svält och köld på sin marsch till Novgorod genom dem själva tidigare härjat land.

Nu kunde hären gå i vinterkvarter. Konungen tog sin bostad i Lais, ett gammalt riddarfäste, i väntan på förstärkningar från Sverige tills vårkampagnen kunde begynna.

Man kan tänka sig den längtan som beskälade hemmavarande regementen att få komma med. Segerbudet från Narva rullar hän över Europa. I alla kyrkor i hemlandet sjunges Te Deum och tackas den Högste för den "övermåttan stora segern". I kyrkorna uppsattes då, så som även på vår tid, tacksägelseskrivelser till den Högste Fältherrens ära som leder folkens öden. (Ett sådant gulnat tryckalster hänger ännu i Tyrvis gamla

kyrka.) Det blev en vinter av intensivaste rustningar och förberädelser så hemma som i provinserna, men dagböckerna skvallra också om glada fäster och baler på prästgårdar och herresäten. Det var den baltiska ungdomens härligaste tid - en ljusstråle innan himlen åter mulnade på allvar.

Omsider blev det också tid för Östgöta kavalleriet att bryta upp. Det måtte ha varit en grannsyn att se dem med klingande spel, följande sina karmosinröda ryttarstandar draga åstad. Den 17 maj, då gräset åter börjat gro, landsteg regementet Reval.

Efter noggranna förberädelser gick hären över Duna ström, bortkastade sachsarna och framryckningen in i Kurland begynte. Men krigsoperationerna taga icke fart. Konungen väntar att Polen själv skall avsätta konung August. Carl XII hade önskat i några avgörande drabbningar göra slut på det hela. Säkert väntade man också hemma med återhållen andedräkt på nya segerbulletiner. Men fienden vek undan och vågade endast attakera smärre isolerade fördelningar och partier. Som sådan måste man betrakta också den skärmytsling som här följer.

Överste Hummerhjelm, en beprövad veteran, som låg med sitt detachment i staden Kowno, han slagit ett parti polacker, 12 kompanier starkt, och därvid erövrat 10 kanoner. I brist på hästar kunde han emellertid medtaga endast 4 st. till Kowno, men beslöt att genast återvända för att avhämta de övriga 6.

För den skull bröt han d. 11 mars 1702 åter upp med 130 ryttare, de flesta ur Östgöta kavalleri, och 100 man fotfolk på tvenne roddpråmar på vilka kanonerna skulle forslas. Vid detachmentet deltog båda hans stysöner, bröderna v. Siegroth, major Hans Fredrik v. Siegroth vid kavalleriet

och kapten Gustaf Henrik v. Siegroth kommenderande fotfolket. Polackerna fick dock kunskap om truppens annalkande. De sammandrog en här på 6,000 man och det fåtaliga svenska detachementet blev omringat och slaget vid den lilla polska staden Dorfsnicki den 13 mars 1702.

Genom att alla hemma i Sverige väntat på underättelser från fronten och detta var en av de första motgångarna som drabbade de svenska vapnen måste denna händelse ha väckt ett kolossalt uppseende såväl i hemlandet som vid armén. I flera bevarade skildringar, officiella som privata dagböcker finnes händelsen omnämnd: i konungens officiella historiograf Adlerfelts relation, i överbefälhavaren, general Rehnskölds privata dagboksanteckningar, i vid armén deltagande tyska, som svenska officerares dagböcker finner man händelsen omnämnd. Vi få därför en ganska god bild om händelseförloppet.

1. Berättelsen i Släktkrönikan är hämtad ur

Östgöta kavalleriets historia, och baserad på volontären vid Östgöta kavalleri Johan Segersteens berättelse, den enda man vid kavalleriet som kom undan med livet.

2. General Rehnskiölds relation.
3. Adlerfelts: Carl XII's officiella historio-gravs anteckning.
4. En tysk deltagares, ingenjör-officeren, major Visocki-Hochmut's relation. Han var personligen närvarande vid jordfästningen.
5. Leonard Kagg's dagbok. Kagg deltog vid Gardet som sköt salut vid begravningsceremonin. Kagg hade själv tjänat vid Östgöta kavalleriet och kände personligen de fallna.

Konungens psykologiskt riktiga handling att låta uppgåva liken och jorfasta dem enligt svensk jordfästningsritual har väckt genklang i svenska hjärtan genom tiderna allt till våra dagar. Författaren Werner v. Heidenstam har i sina "Karolinerna", i delen, en berättelse, som han kallar: "En vit skjorta", som syftar på denna händelse.

Den lidna förlusten var för armén mera en moralisk än en numerär förlust, men för regementet var det ett hårt slag. I Östgöta kavalleriets historia citeras en samtidas vittnesbörd: "alle sammansduktiga officerare", men framhålles särskilt förlusten av major Siegroth och ryttmästar Schulman vilka båda hade en hedrande krigarbana i fransk tjänst bakom sig och vars erfarenheter väl hade behöfts i det pågående fälttåget.

För de stupade hjältarna, själva var det kanske lyckligast att få falla på toppen av segrarnas tid innan olyckorna på allvar börjat trycka fosterlandet. För de egna i hemlandet måste sorgen däremot varit djup. Många änkor lämnade med minder-

5
åriga barn.

På Esplunda, det Mörnerska familjegodset, som förlorat dotterns Eva Mörners man Hans Fredrik v. Siegroth och kusinen, Otto Henrik Schulman, hänger ännu i våra dagar ett porträtt av ryttmästar Schulman, en kopia av det porträtt som, efter det ätten utslocknat i Sverige, hamnat hos släkten i Finland.

I Östra Eneby kyrka upphängdes hans vapensköld tillsammans med tidigare Schulmanska sköldar. Dessa blevo dock förstörda då ryssarna 1719 brände kyrkan. Därefter uppsattes i kyrkan porträtt över 4 generationer Schulmän, ett av dem Otto Henrik Schulmans. Dessa porträtt blevo sedermera vid någon restaurering av kyrkan bortflyttade och endast 2 av dem ha bevarats för eftervärlden.

Schulmans änka, Christina Appelgren, gifte om sig 1718 med secundryttmästaren vid Östgöta kavalleri, Erik Axel Ekehjelm, f. 1682 + 1737. Också han hade deltagit i det stora Nordiska kriget och fäktat med mycken tapperhet i träffningen vid Warschau, blivit blesserad och slutligen fången hos sachsarne. Hon överlevde också sin andra man och avled 1741.13.6. Genom detta giftermål gick några av de Schulmanska ägendorna över till släkten Ekehjelm.

Här skildrade krigaröde har ej på något sätt varit märkligare än tusende andra från samma tid. Dock måste man ännu förvåna sig över den lojalitet och beredvillighet den svensk-finsk-baltiska adeln visade konung och fosterland i dess ödestimma. Det har sagts om den svenska adeln, att den i historien uppfört sig bäst och lojalast, trots att ett begripligt missnöje som följt av den stränga reduktionen lätt hade kunnat befaras.

9 svenska adelssläkter utslocknade på Poltavas

slagfält. Det har sagts, att ett av de stoltaste adelskalendrar som finns är förteckningen över Carl XII's officerare.